

СТАНОВИЩЕ

на дисертационен труд на тема: „Изследване на механизми за формиране и институционализация на корпоративната социална отговорност и социалното инвестиране“

по процедура за придобиване на научната степен „доктор на науките“ в област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление: 3.4. Социални дейности, научна специалност: Организация и управление извън сферата на материалното производство (Социални дейности) с автор проф. д-р Диана Антонова Антонова от проф. дн Пламен Киров Иванов – Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“, член на научното жури, съгласно заповед на Ректора на ШУ “Епископ Константин Преславски” № РД-16-020 от 25.02.2022 година.

1. Обща характеристика на представените материали по процедурата.

Данни за кандидата.

Диана Антонова Антонова завършва висшето си образование в Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – Свищов, специалност „Управление и планиране на националното стопанство“. Защищава докторска дисертация по Икономика и управление на тема: „Териториална организация на селскостопанското машиностроене у нас“ през 1990 г. След спечелен конкурс през 1994 г. е назначена като главен асистент в катедра „Бизнес и мениджмънт“ на РУ „Ангел Кънчев“. Последователно заема академичните длъжности „доцент“ по Организация и управление на производството (Управление на маркетинга) и „професор“ по „Организация и управление на производството (Индустрия).

Била е зам. – декан на Факултет „Бизнес и мениджмънт“ по научния и кадрови потенциал, зам. – декан на Факултет „Бизнес и мениджмънт“ по научното и кадрово развитие, ръководител на катедра „Мениджмънт и бизнес развитие“. От 2016 г. е избрана за зам. – ректор на Русенския университет по научноизследователската дейност.

Проф. д-р Антонова е била на специализация в редица западни страни (Великобритания, Белгия, Португалия, Словения, Испания, Германия, Австрия). Чела е лекции като гост – лектор в университети в Португалия, Франция Ирландия, Великобритания, Гърция, САЩ, Узбекистан. Координатор е на Международната академична мрежа “Reshica” по проблемите на предприемачеството и иновациите в Югоизточна Европа – за Русенски университет.

Член е на управителния съвет на SAGE „Училищна асоциация за глобално образование“ – координатор на асоциираните към UNESCO

училища в България. Член на Асоциацията на преподавателите по икономика и мениджмънт в индустрията и Съюза на учените – Русе, изпълнителен директор на Фондация „Бистра и Галина“ – Русе. Проф. д-р Антонова е главен редактор на международното научно списание „Entrepreneurship and Innovation“ на ФБН при Русенски университет, член на редакционните колегии на списание “Anale Universitatii E. Murgu”, Studi Economici, Румъния, списание „Индустриален мениджмънт“ на ТУ – София, „Технологии и иновации“ на НТС – София. Тя е член на научните комитети на 10 научни конференции у нас и в чужбина, както и член на Редакционните съвети на две научни издателства – ИкоКонсулт и Примакс. Изпълнява функциите на консултант към Института за приложни икономически изследвания „Еврика“ и Асоциацията на преподавателите по икономика и мениджмънт.

Член е на изследователските екипи на 2 проекта по Седма рамкова програма на ЕС. Работи в съвместни изследователски екипи по международни проекти на Европейската комисия, UNESCO – образователна сфера, МОН – ФНИ, Държавен департамент на САЩ, Пакт за стабилност. Носител е на 12 награди, сред които и „Награда на Русе – 2011“ за ръководство на научноизследователски екип с високи научни постижения.

Владее английски и руски език.

Автор е на повече от 130 публикации у нас и в чужбина – 3 монографии, 15 студии, 30 статии, от които 6 с импакт фактор, доклади, учебници и учебни помагала.

Ръководител е на 8 докторанта, от които 7 са успешно защитили и 1 е в процес на обучение.

1.2. Представени по процедурата документи.

Представената научна продукция за участие в конкурса включва дисертационен труд, 13 статии и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация, 19 статии и доклади, публикувани в нереперирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове, 1 студия, 15 цитирания или рецензии в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация или в монографии и колективни томове, 10 цитирания в монографии и колективни томове с научно рецензиране, 5 цитирания или рецензии в нереперирани списания с научно рецензиране.

По количествени и качествени параметри научната продукция на кандидата, отговаря на критериите за изискуемите минимални наукометрични показатели по процедурата, съгласно чл. 26. от ЗРАСРБ, чл. 35. от ППЗРАСРБ и чл.34, ал.(2) и (3) от Правилника за развитието на академичния състав на ШУ „Епископ Константин Преславски“.

2. Обща характеристика на дисертационния труд и автореферата.

2.1. Дисертационен труд. Проф. д-р Антонова е разработила дисертационния труд с общ обем от 560 с., който включва въведение, пет глави, списък на използваната литература и сайтография, списък с абривиатури и съкращения, 4 приложения. Текстът на дисертацията е илюстриран със 63 таблици, 10 изображения и 57 фигури. В библиографската справка са посочени 420 литературни източника, от които на кирилица - 88, на латиница – 247 и 85 онлайн.

В научния си труд авторката предлага концепции, решения и модели за формиране на професионалисти, подготвени за работа в корпоративния социален мениджмънт, които потвърждават актуалността на предложения дисертационен труд.

В глава първа проф. д-р Антонова представя теоретични постановки, методически разработки и световен опит в областта на теорията на КСО и СИ, тяхната същност и взаимозависимости.

В глава втора „Изследване на методологическата същност на КСО и СИ“ са представени проблеми, свързани с методологически въпроси на КСО и социалното инвестиране.

В тази глава е представен анализ на концепциите за КСО, корпоративното гражданство и корпоративната устойчивост.

Представено е емпирично изследване на различни параметри, определящи екологичния аспект на КСО и е апробиран пилотен проект на Интермодален транспортно-логистичен клъстер Русе като са посочени добри практики за прилагане на ВЕИ.

В глава трета проф. д-р Антонова анализира качеството на трудовия живот, социално-трудовете отношения между служители и работодатели, и представя методически подход за провеждане на емпирично изследване върху факторите за подобряване на производителността на труда на оперативните служители в индустриалните предприятия. В тази глава е отделено място на резултатите от приложна проектна методология, свързана с практиките за обучение на студентите в областта на бизнес образованието и обучението по инженерство и предприемачество. В матричен вид проф. Антонова представя показателите за оценка на СИ (социални инвестиции) и СП (социално партньорство). Посочена е ключовата роля на икономическата ефективност в социалната активност на всяка компания.

Изведена е социалната детерминанта на КСО. Представено е пилотно апробиране на подход за оценка на факторите, водещи до по-висока производителност на труда на оперативните служители в мебелната индустрия.

Предложени са параметри, които гарантират съответствие между дейността на малките и средни предприятия и нормативните документи за опазване на околната среда.

Представена е проектна методика на база пилотно проучване върху практиките за обучение, ориентирани към студентите и реализирани чрез ИКТ – инструменти и сътрудничество между университетите и индустрията. Доказана е необходимостта от адаптиране на учебните процеси в областта на висшето бизнес образование по инженерство и предприемачество към нуждите на бизнеса.

Глава четвърта „Възможности и подходи за институционализация на КСО и СИ“. В нея авторката представя основните изисквания, структурата и значението на социалния паспорт за разработване на социалната стратегия на компанията.

Глава пета. „Апробиране на теоретични и методически постановки за използване на механизми за формиране и институционализация на КСО и СИ“.

Обект на изследване в тази глава са методологията за класиране на различията в нагласите на служителите в контекста на КСО, възпиращите и благоприятстващите фактори за създаването и внедряването на иновации, Кодекса за корпоративна устойчивост. Доказана е значимостта на отговорни бизнес лидери и професионалисти за пазара на труда.

Авторката стига до извода, че трансформационният модел за внедряване на принципите за отговорно университетско образование по мениджмънт (PRME) е очаквана и търсена форма за управление на знанието в университетските структури. Този модел е стратегическо ядро на учебните програми и външните партньорства.

Доказано е, че КСО концепцията се явява солидна институционална основа в практиката на социално отговорната бизнес дейност.

Внедряването на мотивационна система от типа ISCOL, според проф. д-р Антонова следва да се превърне в раздел на социалната стратегия за повишаване на социализацията на труда. Представеният математически модел позволява да се реши въпроса с разпределението на средствата, отделяни за социално развитие от една страна и за определяне на изменението на нивото на социалното развитие на корпорацията при различен размер на средствата, вложени в социалната сфера от друга.

По темата на дисертационния труд проф. д-р Диана Антонова има 23 доклада, 9 статии и 1 студия като този факт доказва големия обем изследователска и научна работа по поставените проблеми в дисертационния труд.

2.2. Автореферат. Представеният автореферат съответства по форма и съдържание на общоприетите изисквания за такъв вид труд.

3. Актуалност на научния проблем. Считам, че в предложения дисертационен труд проф. д-р Антонова разработва актуални и значими за съвременното общество проблеми, свързани със социални иновации, социална отговорност, КСО, корпоративна устойчивост, корпоративно гражданство и социално инвестиране.

4. Научни приноси. Дисертационният труд представя проф. д-р Диана Антонова Антонова като ерудиран и компетентен научен работник, иновативен учен и преподавател.

Научните и научно-приложните приноси на дисертационния труд се заключават в следното:

- Анализ на теоретичните постановки и методически разработки, свързани с корпоративната социална отговорност и социалното инвестиране.
- Авторска концепция за същността и съдържанието на корпоративната социална отговорност и социалното инвестиране.
- Оценка и анализ на мултиплициращите фактори, лежащи в основата на трансформацията на социалната отговорност.
- Диагностика на методологическите особености на процеса на корпоративно саморегулиране.
- Модифициран пространствен модел на социалното инвестиране.
- Алгоритъм за абсорбиращия капацитет на корпорацията в глобалната мрежа на транснационалните компании.
- Подходи и принципи на социалния паспорт на организациите.
- Модел за екоефективно управление на съвременната бизнес организация.
- Концептуален модел за трансформация на образователната стратегия в бизнес университетите.
- Програми за развитие на КСО обучението във висшите училища чрез прилагане на принципите на Responsible Management Education – PRME.

5. Общо заключение. Въз основа на изложеното по - горе, давам **положителна оценка** на кандидатката и препоръчвам на Многоуважаемите членове на научното жури да присъдим на **проф. д-р Диана Антонова Антонова** научната степен „**доктор на науките**“ в професионално направление: 3.4. „Социални дейности“, област на висше образование: „Социални, стопански и правни науки“, научна специалност: „Организация и управление извън сферата на материалното производство (Социални дейности)“.

05.04.2022 г.
гр. Шумен

ИЗГОТВИЛ СТАНОВИЩЕТО:
(проф. дн Пламен Иванов)